

[Ragnhild Andersen.]

hjem? Det kan man efter min opfattelse ikke, heller ikke selv om man tager med — og det bør man naturligvis — de bestemmelser, vi allerede nu har i lov om offentlig forsorg om overgangshjælp, underholdshjælp og hjælp til uddannelse af enker og enlige mødre. Det er blevet sagt her i dag, og det tror jeg desværre er rigtigt, at disse bestemmelser ikke udnyttes tilstrækkeligt. Også jeg vil gerne her slå til lyd for, at det kommer til alle enkers og enlige mødres kendskab, at sådanne bestemmelser findes i lovgivningen, og at de bør gøre brug deraf, hvor det er påkrævet.

Det lovforslag, vi behandler, omfatter i det væsentlige kun enkerne, de, der har mistet deres forsørgere ved dødsfald. Andre enlige kvinder er ikke medtaget, bortset fra at den omtalte dispensationsbestemmelse siger, at enlige mødre, når svigtende helbred eller andre ganske særlige omstændigheder taler derfor, kan søge og få tilstået pension ned til det 50. år. I almindelighed vil andre enlige mødre ikke blive berettiget til pension. Jeg stiller derfor det spørgsmål, om ikke en fraskilt kvinde på 55 år kan være lige så vanskeligt stillet som den kvinde, der har været i ægteskab. Det mener jeg. En sådan fraskilt kvinde kan have haft en stor børneflokk og store vanskeligheder at kæmpe med, hun kan være endda mere udslidt end en enke, og derfor bør også hun være fuldt berettiget til pension, hvis hun da ikke får hustrubidrag, hvad der desværre kun er meget få der får; det er desværre kun en meget lille del af de fraskilte kvinder, der er gået ud af ægteskabet med hustrubidrag, og det kan ikke redde dem, når de kommer op i den alder. Efter min opfattelse er dispensationsbestemmelsen ikke nok til at dække det behov, der er hos de enlige kvinder i den alder, og jeg mener ikke, det vil være rigtigt kun at medtage enkerne, idet det naturligvis er en forudsætning, at pensionen ikke må gives ved fuld arbejdsindtægt; det skal man jo hele tiden huske på.

Hvad enker med børn angår, kan jeg heller ikke erklære mig tilfreds med, at enken først kan få pension, når hun er 45 år og har mindst 2 børn. Vi står i det daglige liv over for talrige tilfælde, hvor

en kvinde i alderen 30-35 år pludselig bliver enke med en flok børn; der kan være både 3, 4 og 5, ja, i nogle tilfælde endda 6 børn eller flere. Hvorfor skal en sådan enke ikke have pension i den periode, hvor hun sidder med forsørgerbyrden? Efter min opfattelse er det ikke tilstrækkeligt, at vi pensionerer enker på 45, for vi har i mange tilfælde i de yngre aldersklasser grupper, der står med større behov, fordi de har flere børn og børnene er små, så de ofte er nødt til at blive hjemme fra deres arbejde for at passe børnene.

Hermed vil jeg ikke sige, at enkerne og de enlige mødre skal undrages produktionslivet, sådan som det ærede medlem frk. Gudrun Bjørner har advaret imod. Jeg tror, at langt de fleste kvinder, der bliver alene, vil foretrække at være på en arbejdsplads, og jeg tror også, det er det bedste for dem, hvis de kan. Jeg siger dette ud fra praktiske erfaringer. For kort tid siden mødte jeg en enke i Århus, som lige havde mistet sin mand. Hun var på et halvt hundrede år. Jeg sagde til hende: der findes visse bestemmelser i lov om offentlig forsorg, og du kan få overgangshjælp og behøver ikke at være i trang. Det er en bestemmelse, der gælder alle kvinder, som pludselig mister deres forsørger. Da jeg traf hende et halvt år efter, spurgte jeg hende, hvordan det var forløbet. Hun svarede mig: jeg har ikke søgt denne hjælp, jeg har fået arbejde på sidsygehospitalet i køkkenet, og det er jeg overmåde tilfreds med; jeg kunne slet ikke tænke mig at skulle undvære mit arbejde. Sådan er der mange kvinder der vil gøre, fordi de finder sig bedre tilpas dermed, men vi skal ikke se bort fra, at der er dem, som ikke kan, som har forhold i hjemmet, der gør det vanskeligt, for ikke at sige umuligt. Hvis kvinden selv er syg, hvis der er flere børn i hjemmet, f. eks. 3 eller flere, eller hvis børnene ikke er raske, har en sådan kvinde meget vanskeligt ved at påtage sig arbejde uden for hjemmet. Det skal man have for øje.

Efter min opfattelse bør enhver moder, der er enke eller forladt hustru med mere end 1 barn, have økonomisk mulighed for at blive hjemme og passe børnene. Hun kan gøre det i dag, men det forudsætter, at hun søger underholdshjælp. Den kan